

Maribor, 1. avgust 2019

Državni svet RS

gp@ds-rs.si

dr. Boštjan Brezovnik

info@pokrajine.si

Zadeva: Stališča in pripombe k osnutku Zakona o pokrajinah (ZPok)

Spoštovani,

posredujemo stališča in pripombe Skupnosti občin Slovenije k osnutku Zakona o pokrajinah, ki so neformalne narave, saj se bo predsedstvo Skupnosti občin Slovenije do osnutka zakona opredeljevalo na prvi seji v jesenskem terminu. Prav tako se bo do osnutka zakona konec meseca opredelila tudi matična komisija Skupnosti občin Slovenije.

I. SPLOŠNA STALIŠČA

Skupnost občin Slovenije kot ena izmed pobudnic začetka projekta ustanavljanja pokrajin izraža zadovoljstvo, da je pobuda zaživela in, da so k projektu ustanavljanja pokrajin pristopili in se priključili številni deležniki lokalne in državne ravni. Seveda pa tudi in predvsem številni strokovnjaki in strokovnjakinje s področij, pomembnih za pripravo in izpeljavo vseh potrebnih korakov za prihodnjo ustanovitev pokrajin.

Skupnost občin Slovenije, županje in župani občin članic se za ustanovitev pokrajin zavzemajo že vrsto let. Ustanovitev pokrajin je pomembna politična in strateška usmeritev občin članic skupnosti. Ob umanjkanju regionalne ravni in (pre)veliki oddaljenosti države so občine prevzemale številne naloge, ki bi jih morali opravljati drugi nivoji državne oz. lokalne organiziranosti. Občine so sicer v preteklosti opravile pomembno in veliko delo na področju zagotavljanja pogojev za življenje prebivalcev in prebivalcev v različnih delih Slovenije, vendar pa ne morejo nadomestiti pristojnosti in nalog države na številnih razvojnih področjih. Ta pa je že po svoji funkciji za vodenje razvoja v različnih delih Slovenije preveč oddaljena, rigidna in pogosto kratkovidna, ko gre za različne razvojne in druge probleme, s katerimi se srečujejo različni deli Slovenije.

Iniciativa, ki se je porodila v letu 2018 v Prekmurju in je dobila glas tudi v Skupnosti občin Sloveniji je temeljila prav na zavedanju, da je zaradi različnih razvojnih hitrosti posameznih delov Slovenije, zaradi praznjenja posameznih območij, zaradi ukinjanja storitev javnega pomena (javnih in zasebnih), katerih ukinjanje prinaša tudi zmanjšanje delovnih mest ter posledično vpliva na dodatno odseljevanje prebivalstva, nujno narediti korake k ustanovitvi pokrajin, saj bo le tako mogoče zaustaviti nekatere negativne trende skladnem regionalnem razvoju in okrepiti pozitivne razvojne potenciale v različnih delih Slovenije.

Ob prvem poizkusu ustanavljanja pokrajin je Skupnost občin Slovenije opozarjala na problem nalog, ki se prenašajo na pokrajine. Namreč, država in njena ministrstva so v maniri, ki je značilna tudi pri prenašanju nalog na občine, pripravila nabor, ki je pogosto imel kaj malo za opraviti z nalogami, ki imajo po svoji funkciji pokrajinski značaj. Velikokrat so bile izbrane naloge zato, ker zanje na državni ravni ni bilo zagotovljenih finančnih sredstev, pa tudi ustreznih kadrov ne. Zato je Skupnost že v svojih pobudah glede ustanavljanja pokrajin jasno zapisala, da je ključna naloga, ključna opredelitev, katere naloge bodo opravljale pokrajine, kaj država in kaj občine. Ker ima zakon o pokrajinah splošen značaj, so relativno splošno zapisane tudi pristojnosti. Vendar pa pričakujemo, da že ta zakon jasno opredeli naloge in pristojnosti pokrajin v izogib podajanju in nerazumevanju med posameznimi ravnmi.

Glede na obsežnost projekta ustanavljanja pokrajin se zavzemamo za postopnost prevzemanja nalog.

Skupnost se že vse od 2007 zavzema za ukinitvev upravnih enot in prenos nalog na občine, zato podpiramo predlagano ukinitvev dvotirnosti na lokalni ravni, torej prenos nalog upravnih enot na pokrajine. Ob tem pričakujemo, da se hkrati opravi tudi pregled »para« lokalnih oz. državnih institucij, ki bi jih bilo nujno »zliti« v novo pokrajinsko organiziranost (Regionalne razvojne agencije, Energetske agencije, Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov, Centri za socialno delo,..)

II. PRIPOMBE PO ČLENIH

K 8. členu

Določa pristojnosti pokrajine, kadar tam živijo tudi pripadnice in pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti. Predlagamo, da se v okviru tega člena ali pa v okviru novega člena opredeli tudi pristojnosti pokrajin, kadar v njej živijo tudi pripadnice in pripadniki romske skupnosti.

Pristojnosti pokrajin na področju italijanske in madžarske narodnosti ter romske skupnosti naj se celovito opredelijo v celotnem zakonu.

K 9. členu

Člen opredeljuje lokalne zadeve širšega pomena in kot takšen zahteva jasnejšo in natančnejšo opredelitev v izogib konfliktom ter podvajanju nalog in pristojnosti med občinami in pokrajinami.

K 10. členu

Kot smo omenili že v uvodnem delu stališč so pristojnosti pokrajin, naloge, ki jih bodo te opravljale ključne za to, da bo mogoče bodoče delovanje pokrajin ocenjevati kot uspešno. Za uspešnost delovanja je nujna jasna opredelitev pristojnosti ter natančna in transparentna razmejitev med pristojnostmi države, pokrajinami in občinami. Med naštetimi področji oz. nalogami, ki naj bi jih opravljale pokrajine smo pogrešili:

★ Dolgotrajna oskrba

Na področju vzgoje in izobraževanje bi morale pokrajine biti pristojne za srednje šole, glasbene šole ter šole ter šolanje in vključevanje otrok s posebnimi potrebami. V primeru osnovnih šol se postavlja vprašanje delitve pristojnosti na področju osnovnošolskega izobraževanja (v grobem sedaj občine zagotavljajo prostor, država plačila zaposlenih,). Ob tem je sistem potrebno nastaviti tako, da bo pokrajina imela polne pristojnosti, tudi pristojnost določanja standardov in normativov.

Postavljajo pa se še naslednja vprašanja:

- ★ 3. točka - Zakon o plovbi po celinskih vodah tretji odstavek 13. člena - Za uporabo pristanišč in vstopno izstopnih mest lahko lokalna skupnost pobira pristojbino, ki jo določi s splošnim aktom. (Primer Bled, Bohinj). Za nekatere občine je to vreden prihodek. A bo sedaj to prihodek pokrajine?
- ★ 4. točka – področje turizma je sedaj v deljeni pristojnosti države in občin. Z ustanovitvijo pokrajin bo področje verjetno razdeljeno med tri deležnike. Turistična taksa je v marsikateri občini pomemben vir financiranja pogojev za uspešno izvajanje turizma. Zato je turizem še eno področje, kjer bo jasna razmejitev pristojnosti nujna in še kako potrebna.
- ★ 9. točka - Okoljske dajatve, ki so na podlagi zakona, ki ureja varstvo okolja, predpisane zaradi obremenjevanja okolja z odpadnimi vodami in zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih, ki so infrastruktura, namenjena izvajanju obvezne občinske gospodarske službe varstva okolja, so prihodek proračuna občine, kjer je nastala obremenitev okolja, zaradi katere je predpisana okoljska dajatev. Potrebna bo zelo jasna razmejitev pristojnosti in finančnih sredstev.
- ★ 13. točka - zapisana je cela paleta nalog, pristojnosti, odstavek zahteva resen pregled in razmislek o pristojnosti vseh treh segmentov države. Preoblikovati jo je potrebno tudi

glede na nove zakonske ureditve ter usmeritve in delovanja, ki se spreminjajoči družbi zahtevajo nove in drugačne pristope.

- ★ 14. točka - zavod za upravljanje dediščine in spomenikov naj se širše poimenuje, in sicer kot »zavod za upravljanje dediščine in kulturnih spomenikov ter za upravljanje javne kulturne infrastrukture«, takšne naj bodo tudi pristojnosti.
- ★ 16. točka - ustrezno naj se uskladi terminologija, saj obstaja jasno razlikovanje med statusom begunca in statusom migranta, kar je pomembno z vidika integracije.

Preoblikovati glede na novo zakonodajo na področju sociale: socialna aktivacija, dolgotrajna oskrba in drugi instituti oz. nove storitve; na primer družinski pomočnik je v zatonu in se vse več v praksi uporablja osebna asistenca; predlagamo, da pristojno ministrstvo ustrezno določi vsebino te točke.

K 13. členu

Zanima nas ključ določanja številčne sestave pokrajinskih svetov. Politično oportuno bi bilo zmanjšati (proporcionalno) številčne sestave pokrajinskih svetov, saj je velikostni red vsekakor previsok.

Predlagamo, da se na območjih, kjer živijo pripadnice in pripadniki romske skupnosti tudi njim zagotovi mesto v pokrajinskem svetu na način, kot je določeno v zakonu o lokalni samoupravi za občine, kjer biva romska skupnost.

K 19. členu

Tretji odstavek – Članice in člane v Komisijo za romska vprašanja (predlagamo preimenovanje v – Komisije za integracijo romske skupnosti) naj predlagajo občine, z avtohtono romsko skupnostjo.

K 20. členu

Člen določa povezavo in sodelovanje med pokrajinami in občinami. Potrebuje jasnejše opredelitve, postopke in pristope za zaščito interesov občin, kadar so ti neupoštevani s strani pokrajinskega vodstva. Pričakujemo natančno opredeljene dokumente, pri sprejemanju katerih se svet mora sestati. Predlagana umestitev sveta vse preveč spominja na ureditev relacije državni zbor – državni svet, ki pa se je do sedaj pokazala kot neustrezna. Občine morajo v procesih sodelovanja in sprejemanja ključnih odločitev, ki globoko zadevajo njihov lasten položaj imeti več besede ter možnost odločnejšega vplivanja.

K 22. členu

Predsednik pokrajine bo v skladu s tem zakonom imel zelo veliko moč in vse preveč številne pristojnosti. Bo političen, izvršilni, upravni in še kakšen vodja pokrajine. Takšna rešitev ni najbolj ustrezna. Razmisliti bi bilo potrebno o razmejitvi pristojnosti. Glede na to, da zakon predvideva imenovanje direktorja pokrajinske uprave bi bilo smiselno del pristojnosti prenesti na direktorja pokrajinske uprave.

K 41. členu

Drugi odstavek – drugi del odstavka se preoblikuje tako, da glasi: **Območja enot pokrajinske uprave se določijo tako, da je zagotavljana enakopravna dostopnost upravnih storitev vsem skupinam prebivalcev in prebivalcem. Ob tem se upoštevajo tudi racionalno in učinkovito upravljanje upravnih nalog.**

Tretji odstavek – se spremeni tako, da glasi: Pokrajinsko upravo usmerja in nadzora **direktor pokrajinske zakonodaje.**

K 43. členu

Položaj direktorja pokrajinske uprave je nujno opredeliti širše v smislu vodenja (pa tudi sprejemanja odgovornosti za delovanje) pokrajinske uprave.

K 44. členu

Naloge, imenovanja, odgovornosti za delovanje pokrajinske uprave naj prevzame direktor pokrajinske uprave.

K 47. členu

V drugem odstavku je določeno, da o izločitvi direktorja pokrajinske uprave odloča pokrajinski odbor, v obstoječem sistemu bi moral to pristojnost imeti predsednik pokrajine.

K 52. členu

Financiranje vse preveč splošno opredeljeno. Za delovanje potrebujejo pokrajine določen tudi izviren finančni vir.

Sistem je potrebno vzpostaviti tako, da bo pokrajina na področjih svojih izvirnih pristojnosti imela polna pooblastila. Tudi takšna, ki jim bodo omogočala določanje standardov in normativov, ki bodo odraz potreb in stanja v pokrajini. K polnim pooblastilom pa sodijo tudi finančna sredstva, ki morajo biti ustrezna nalogam, ki jih bodo pokrajine izvajale.

K 53. členu

V četrtem odstavku je treba besedno zvezo »občinskemu svetu« nadomestiti z besedno zvezo »pokrajinskemu svetu«.

K 71. členu

V drugem odstavku osnutek govori, da je potrebno javne uslužbence prevzeti najpozneje v 60 dneh po sprejetju predpisa iz tretjega odstavka 3. člena tega zakona. Ugotavljamo, da 3. člen sploh nima tretjega odstavka.

***

Skupnost občin Slovenije bo k obravnavi predloga zakona konec avgusta in v septembru povabila tudi strokovna delovna telesa, ki bodo za vodstvo SOS pripravila še dodatne strokovne predloge in pripombe.

S spoštovanjem,

Aleksander Jevšek, l.r.
Predsednik SOS